

ODGOVORI EVROPSKE KOMISIJE

NA POSEBNO POROČILO EVROPSKEGA RAČUNSKEGA SODIŠČA

Podpora za ublažitev tveganj za brezposelnost v izrednih razmerah (instrument SURE)

S finančnimi sredstvi iz instrumenta SURE se je prispevalo k ohranjanju delovnih mest med krizo zaradi COVID-19, vendar celotni učinek instrumenta ni znan

Vsebina

I. ODGOVORI KOMISIJE NA KRATKO	2
II. ODGOVORI KOMISIJE NA GLAVNA OPAŽANJA EVROPSKEGA RAČUNSKEGA SODIŠČA	3
1. POROČANJE O UČINKU INSTRUMENTA SURE	3
III. ODGOVORI KOMISIJE NA PRIPOROČILA ERS	4
1. Priporočilo 1: Oceniti instrument SURE	4

V tem dokumentu so predstavljeni odgovori Evropske komisije na opažanja iz posebnega poročila Evropskega računskega sodišča v skladu s členom 259 [finančne uredbe](#), ki se objavijo skupaj s posebnim poročilom.

I. ODGOVORI KOMISIJE NA KRATKO

Komisija pozdravlja to posebno poročilo Evropskega računskega sodišča (ERS). SURE je bil ključni instrument za izredne razmere, ki ga je Unija hitro in pravočasno vzpostavila za zaščito delovnih mest in dohodkov v duhu solidarnosti pred zelo negativnimi socialno-ekonomskimi posledicami pandemije COVID-19. Instrument SURE je zagotovil finančno podporo v obliki posojil, ki jih je EU pod ugodnimi pogoji odobrila državam članicam za financiranje nacionalnih shem skrajšanega delovnega časa in podobnih ukrepov, zlasti za samozaposlene, ter nekaterih ukrepov, povezanih z zdravjem. Komisija za financiranje instrumenta SURE izdaja socialne obveznice.

Instrument so podprle vse države članice, tudi tiste, ki od njega niso imele neposrednih koristi, z zagotavljanjem prostovoljnih jamstev, kar poudarja evropsko solidarnost med državami članicami prek Evropske unije. Uredba o instrumentu SURE je bila sprejeta maja 2020, prva izplačila državam članicam pa so bila izvedena oktobra 2020. Instrument SURE je zagotovil finančno pomoč 19 državam članicam, za več kot polovico od njih tudi v obliki dodatka k začetnemu posojilu. Do konca leta 2022 bodo skupna sredstva v višini 100 milijard EUR skoraj izčrpana.

Komisija meni, da se je instrument SURE izkazal za učinkovitega pri zaščiti evropske delovne sile in podjetij. Glede na zadnje (četrt) polletno poročilo¹ je instrument SURE v letu 2020 podprl približno 31,5 milijona ljudi in 2,5 milijona podjetij, kar predstavlja skoraj tretjino vseh zaposlenih in podjetij v 19 državah članicah upravičenkah. Glavni prejemniki podpore v okviru instrumenta so bila mala in srednja podjetja, zlasti v sektorjih, ki jih je pandemija najbolj prizadela.

Komisija tudi meni, da se je instrument SURE izkazal za učinkovitega pri blaženju učinka pandemije na trg dela v letu 2020 in omogočanju hitrega gospodarskega okrevanja v letu 2021, ki je bilo veliko hitrejše kot v prejšnjih krizah. Komisija je glede na zadnje polletno poročilo ocenila, da je odziv politike na krizo zaradi COVID-19, vključno z instrumentom SURE, v letu 2020 pred brezposelnostjo učinkovito zaščitil približno 1,5 milijona ljudi.

Komisija je do konca leta 2022 izdala štiri polletna poročila, ki so vsakič presegla njeno pravno obveznost na podlagi uredbe o instrumentu SURE v smislu obsega analize, hkrati pa izpolnila tudi zahteve glede poročanja iz okvira za socialne obveznice EU SURE.

Komisija v zvezi z omejitvami podatkov o številu delavcev in podjetij, ki so jih sporočile države članice, poudarja, da so v skladu z oddelkom 2.4 okvira za socialne obveznice za poročanje odgovorne države članice upravičenke². Komisija je v polletnih poročilih poročala o podatkovnih vrzelih in države članice pozvala, naj predložijo morebitne manjkajoče podatke ali posodobijo prejšnje ocene v okviru naslednjega poročanja. Ker je to v nekaterih primerih povzročilo znatne spremembe skupnih ocenjenih podatkov, ni bilo mogoče natančno oceniti skupnega števila zajetih ljudi in podjetij, zlasti v zgodnjih obdobjih poročanja. Komisija od držav članic ni zahtevala, naj zagotovijo dejanske podatke o realizaciji, če ti niso bili na voljo v razumnem roku, saj bi lahko prišlo do znatnih zamud pri zbiranju podatkov, pri čemer tega ni zahtevala niti uredba o instrumentu SURE.

Komisija priznava, da učinka instrumenta SURE ni mogoče enostavno v celoti ločiti od učinka nacionalnih shem, saj instrument SURE deluje kot druga obrambna linija. Vendar je Komisija v svojih polletnih poročilih o instrumentu SURE predložila nekaj dokazov o učinku instrumenta SURE, tudi po

¹ Objavljeno 23. septembra 2022: <https://economy-finance.ec.europa.eu/system/files/2022-09/Fourth-report-on-the-implementation-of-SURE.pdf>.

² Glej tudi prvo polletno poročilo o instrumentu SURE (stran 17), objavljeno 22. septembra 2021: [com2021_148_en_act_part1_v6.pdf](https://ec.europa.eu/economy_finance/com2021_148_en_act_part1_v6.pdf) (europa.eu).

državah članicah, in njegovi vlogi pri spodbujanju vzpostavitve nacionalnih shem skrajšanega delovnega časa in podobnih ukrepov.

Unija je vzpostavila instrument SURE, da bi dopolnila financiranje upravičenih nacionalnih shem, ki ga zagotavljajo države članice. Instrument SURE zagotavlja podporo v obliki posojila državam članicam in deluje kot druga obrambna linija. Uredba o instrumentu SURE ne zahteva ocene, kako nacionalne sheme, ki jih podpira instrument SURE, dopolnjujejo druge nacionalne sheme. Oblikovanje nacionalnih sistemov socialne varnosti ostaja v nacionalni pristojnosti vsake države članice.

II. ODGOVORI KOMISIJE NA GLAVNA OPAŽANJA EVROPSKEGA RAČUNSKEGA SODIŠČA

1. POROČANJE O UČINKU INSTRUMENTA SURE

Obveznosti Komisije glede poročanja so določene v uredbi o instrumentu SURE. Tako bi morala Komisija v skladu s členom 14 Evropskemu parlamentu, Svetu, Ekonomsko-finančnemu odboru in Odboru za zaposlovanje poročati o uporabi finančne pomoči, vključno z neporavnanimi zneski in veljavnim načrtom odplačevanja v okviru instrumenta SURE, ter o nadaljevanju izjemnih okoliščin, ki upravičujejo uporabo te uredbe.

Poleg pravnih zahtev mora Komisija v skladu z oddelkom 2.4 okvira za socialne obveznice poročati tudi o dodelitvi in učinku prihodkov v okviru instrumenta SURE, vključno s številom delavcev in podjetij, ki so imeli koristi od ukrepov, podprtih z instrumentom SURE³.

Komisija je do konca leta 2022 izdala štiri polletna poročila, da bi izpolnila svoje obveznosti poročanja na podlagi uredbe o instrumentu SURE in okvira za socialne obveznice EU SURE, poleg tega pa je pripravila še dodatno analizo⁴.

Evropsko računsko sodišče ugotavlja, da podatki o številu zajetih delavcev in podjetij, ki so jih sporočile države članice, ne zajemajo vsega⁵, zato po njihovem mnenju števila zajetih oseb in podjetij ni mogoče v celoti oceniti⁶.

Komisija se strinja, da podatki o številu zajetih delavcev in podjetij, ki so jih predložile države članice, niso bili vedno izčrpani. Vendar je Komisija v polletnih poročilih navedla, kadar so bili podatki držav članic nepopolni. Poleg tega si je v vsakem obdobju poročanja prizadevala, da bi čim bolj natančno ocenila številko skupne zajetosti, tako da je preverila podatke in zapolnila vrzeli v podatkih, npr. na podlagi razumnih predpostavk in podatkov, ki so bili na voljo iz drugih virov. Komisija je za vsako

³ V skladu z oddelkom 2.4 okvira za socialne obveznice bi si morala Komisija prizadevati za pridobitev ustreznih podatkov in kazalnikov od držav članic upravičenk, združitvev razpoložljivega nabora podatkov in poročanje o njih. V navedenem oddelku se tudi priznava, da bo poročanje Komisije odvisno od kakovosti in razčlenjenosti informacij, ki jih zagotovijo države članice upravičenke, in da Komisija nad tem nima popolnega nadzora.

⁴ To je vključevalo informacije o učinku ukrepov politike, vključno s tistimi, ki jih podpira instrument SURE, na ublažitev učinka pandemije na zaposlovanje in ocene prihrankov držav članic pri obrestih. Nadaljnja tehnična analiza je bila zagotovljena tudi v dveh člankih četrletnega poročila o euroobmočju (QREA).

⁵ Glej podnaslov pred odstavkom 52 v „Opažanjih“, odstavek 56 v „Opažanjih“ in okvir 4.

⁶ Glej odstavek VIII v „Povzetku“ in odstavek 70 v „Zaključkih in priporočilih“.

obdobje poročanja pozvala države članice, naj predložijo manjkajoče podatke ali posodobijo prejšnje ocene, da bi se izboljšala kakovost poročanja v poznejših obdobjih poročanja.

Komisija se prav tako strinja z Evropskim računskim sodiščem, da so podatki o številu delavcev in podjetij, ki so jih države članice predložile za ukrepe, podprte z instrumentom SURE, v nekaterih primerih temeljili na ocenah. Vendar meni, da bi poziv državam članicam, naj za vsak ukrep zagotovijo dejanske podatke o realizaciji, kadar ti niso na voljo, posegal v zasnovo ukrepov na področju politike socialne varnosti in bi bil glede na izredne razmere, na podlagi katerih je bil sprejet instrument SURE, neustrezen. Poleg tega je s konceptualnega vidika združevanje podatkov za vse ukrepe zahtevno, zlasti kadar so zaposleni in podjetja upravičeni do več kot enega ukrepa. Da bi Komisija premagala ta izziv, je države članice pozvala, naj poročajo o zajetju le pri največjih ukrepih, da se zagotovi, da se pri poročanju ni pretiravalo o pozitivnem učinku instrumenta SURE.

Evropsko računsko sodišče tudi trdi, da zasnova instrumenta ne omogoča ločene opredelitve učinka instrumenta SURE in učinka nacionalnih shem, zato ugotavlja, da Komisija ne more oceniti rezultatov instrumenta SURE v vsaki državi članici⁷. Komisija priznava, da učinka instrumenta SURE ni mogoče enostavno v celoti ločiti od učinka nacionalnih shem, saj instrument SURE deluje kot druga obrambna linija. Vendar je Komisija v svojih polletnih poročilih o instrumentu SURE predložila nekaj dokazov o učinku instrumenta SURE in njegovi vlogi pri spodbujanju vzpostavitve nacionalnih shem skrajšanega delovnega časa in podobnih ukrepov. Komisija je v teh polletnih poročilih analizirala število zajetih delavcev in podjetij *po državah članicah* ter ocenila število ohranjenih delovnih mest *na državo članico*. Kot zadnje, države članice so zaprosile za podporo v okviru instrumenta SURE, da bi pokrile večino svojih odhodkov za upravičene nacionalne sheme. Le majhen delež je bil financiran z drugimi sredstvi. Zato instrument SURE na splošno zajema podobno število delavcev in podjetij kot nacionalne sheme.

Kar zadeva revizijo in kontrole, se Komisija zaveda, da lahko obstaja tveganje za ugled EU, če so ukrepi, ki se podpirajo iz proračuna EU, zaznani kot dovzetni za goljufije⁸. Komisija meni, da se to tveganje ublaži z ukrepi, ki izhajajo iz odgovornosti držav članic pri odkrivanju goljufij in nepravilnosti, kot se zahteva v uredbi o instrumentu SURE in sporazumu o posojilu.

III. ODGOVORI KOMISIJE NA PRIPOROČILA ERS

1. Priporočilo 1: Oceniti instrument SURE

(Ciljni rok za izvedbo: do konca tretjega četrtletja leta 2024)

Takšna ocena naj vključuje:

- i. koliko so instrument SURE in nacionalni ukrepi, ki so se iz njega podpirali, prinesli dodano vrednost (za vse cilje instrumenta SURE, vključno z ukrepi, povezanimi z zdravjem);

Komisija sprejema podpriporočilo;

- ii. ali in kako je instrument SURE dopolnjeval nacionalne ukrepe;

⁷ Glej odstavek VIII v povzetku in odstavek 70 v „Zaključkih in priporočilih“.

⁸ Glej odstavek 47 v „Opažanjih“, zadnji stavek.

Komisija sprejema podpriporočilo;

- iii. in ali so se z okvirom instrumenta SURE, – glede na primere, ki so jih sporočile države članice –, uspešno zmanjševala tveganja nepravilnosti in goljufij;

Komisija sprejema podpriporočilo.